

ZÁKON

č. 541/2020 Sb.,

O ODPADECH

ze dne 1. prosince 2020

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Účel a předmět úpravy

(1) Účelem tohoto zákona je zajistit vysokou úroveň ochrany životního prostředí a zdraví lidí a trvale udržitelné využívání přírodních zdrojů předcházením vzniku odpadů a nakládáním s nimi v souladu s hierarchií odpadového hospodářství za současné sociální únosnosti a ekonomické přijatelnosti tak, aby bylo dosaženo cílů odpadového hospodářství stanovených v příloze č. 1 k tomuto zákonu a umožněn přechod k oběhovému hospodářství.

(2) Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾, zároveň navazuje na přímo použitelné předpisy Evropské unie²⁾ a upravuje

- a) pravidla pro předcházení vzniku odpadu a pro nakládání s ním,
- b) práva a povinnosti osob v odpadovém hospodářství a
- c) působnost orgánů veřejné správy v odpadovém hospodářství.

§ 2

Působnost zákona

(1) Tento zákon se nevztahuje na

- a) emise látek znečišťujících ovzduší,
- b) radioaktivní odpady,
- c) výbušniny, střelivo a munice,
- d) exkrementy, slámu a jiné přírodní látky

ze zemědělské výroby nebo lesnictví, které

1. nevykazují žádnou z nebezpečných vlastností uvedených v příloze přímo použitelných předpisů Evropské unie o nebezpečných vlastnostech odpadů³⁾ a
  2. využívají se v zemědělství nebo lesnictví v souladu se zákonem o hnojivech nebo k výrobě energie prostřednictvím postupů nebo metod, které nepoškozují životní prostředí a neohrožují zdraví lidí,
- e) nekontaminovanou zeminu a jiný přírodní materiál vytěžený během stavební činnosti, pokud je zajištěno, že materiál bude použit ve svém přirozeném stavu pro účely stavby na místě, na kterém byl vytěžen,
- f) sedimenty přemísťované v rámci povrchových vod za účelem správy vod, správy vodních cest, předcházení povodním, zmírnění účinku povodní nebo období sucha nebo rekultivace půdy, pokud nemají některou z nebezpečných vlastností uvedených v příloze přímo použitelných předpisů Evropské unie o nebezpečných vlastnostech odpadů³⁾, a
- g) půdu in situ, včetně nevytěžené kontaminované zeminy a staveb spojených se zemí pevným základem.

(2) V rozsahu, v jakém nakládání s nimi upravují jiné právní předpisy, jsou z působnosti tohoto zákona vyjmuty

- a) odpadní vody,
- b) těžební odpad,
- c) léčiva, návykové látky, přípravky obsahující návykové látky a prekursory

- drog,
- d) mrtvá těla zvířat, která uhynula jiným způsobem než porážkou, včetně zvířat usmrcených za účelem eradikace nákazy zvířat, která jsou odstraněna v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009⁴),
  - e) vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty⁴), s výjimkou vedlejších produktů živočišného původu a získaných produktů určených ke spalování nebo skládkování nebo k využití v zařízení na výrobu bioplynu nebo kompostování,
  - f) látky, které jsou určeny k použití jako krmné suroviny podle čl. 3 odst. 2 písm. g) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 767/2009⁵) a které nejsou tvořeny vedlejšími produkty živočišného původu a neobsahují je, a
  - g) výrobky s ukončenou životností.

§ 3

Odpadové hospodářství a jeho hierarchie

(1) Odpadovým hospodářstvím se rozumí činnost zaměřená na předcházení vzniku odpadu, na nakládání s odpadem, na následnou péči o místo, kde je odpad trvale uložen, zprostředkování nakládání s odpady a kontrola těchto činností.

(2) Odpadové hospodářství je založeno na hierarchii odpadového hospodářství, podle níž je prioritou předcházení vzniku odpadu, a nelze-li vzniku odpadu předejít, pak v následujícím pořadí jeho příprava k opětovnému použití, recyklace, jiné využití, včetně energetického využití, a není-li možné ani to, jeho odstranění.

(3) Výklad a použití tohoto zákona musí být v souladu s hierarchií odpadového hospodářství.

(4) Při uplatňování hierarchie odpadového hospodářství se zohlední

- a) celý životní cyklus výrobků a materiálů, zejména s ohledem na snižování vlivů nakládání s odpady na životní prostředí a zdraví lidí,
- b) zásada předběžné opatrnosti a udržitelnosti,

- c) technická proveditelnost a hospodářská udržitelnost,
- d) ochrana zdrojů, životního prostředí, zdraví lidí a hospodářské a sociální dopady a
- e) cíle, zásady a opatření Plánu odpadového hospodářství České republiky.

(5) Od hierarchie odpadového hospodářství je možné se odchýlit v případě odpadů, u nichž je to při zohlednění celkových dopadů životního cyklu výrobků a materiálů zahrnujícího vznik odpadu a nakládání s ním vhodné s ohledem na nejlepší výsledek z hlediska ochrany životního prostředí a zdraví lidí.

§ 4

Odpad

(1) Odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje, má úmysl nebo povinnost se jí zbavit.

(2) Má se za to, že osoba má úmysl zbavit se movité věci, pokud tuto věc není možné používat k původnímu účelu.

(3) Osoba má povinnost zbavit se movité věci, jestliže

- a) ji nepoužívá nebo ji není možné používat k původnímu účelu a tato věc současně ohrožuje životní prostředí,
- b) byla vyřazena nebo stažena na základě jiného právního předpisu⁶), nebo
- c) vznikla při výrobě, jejímž prvotním cílem nebyla výroba nebo získání této věci, ale není vedlejším produktem podle § 8 odst. 1.

(4) V pochybnostech, zda je movitá věc odpadem, rozhoduje krajský úřad na žádost vlastníka této movité věci nebo osoby, která prokáže právní zájem, nebo z moci úřední. Žádost podle věty první nelze podat, pokud je ve vztahu k téže movité věci vedeno řízení o přestupku nebo řízení o uložení opatření k nápravě, které vede Česká inspekce životního prostředí (dále jen „inspekce“) nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností na základě podezření, že osoba nenakládá s věcí v souladu s tímto zákonem, zákonem o výrobcích s ukončenou životností nebo nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006.

§ 5

Původce odpadu

(1) Původcem odpadu se rozumí

- a) každý, při jehož činnosti vzniká odpad,
- b) právnická nebo podnikající fyzická osoba, která provádí úpravu odpadů nebo jiné činnosti, jejichž výsledkem je změna povahy nebo složení odpadu, nebo
- c) obec od okamžiku, kdy osoba odloží odpad podle § 59 a 60 na místo obcí k tomuto účelu určenému.

(2) V případě, že odpad vzniká při činnosti více osob nebo při činnosti prováděné na základě smlouvy pro vlastníka věci, ze které se stane odpad, je původcem odpadu osoba, která fyzicky provádí činnost, při které odpad vzniká. Původcem odpadu je jiná osoba podle věty první, pokud tak vyplývá z písemné smlouvy uzavřené mezi těmito osobami. Původce odpadu podle věty první nebo druhé se stává vlastníkem vzniklého odpadu nejpozději v okamžiku jeho vzniku.

(3) V případě komunálních odpadů a odpadů z obalů, s výjimkou odpadů z domácností, je původcem těchto odpadů vlastník nemovité věci, kde vznikají, pokud tak vyplývá z písemné smlouvy s osobou, která by byla původcem odpadu podle odstavce 1, a nejpozději v okamžiku vzniku odpadu se stává vlastníkem odpadu.

§ 6

Zařazování odpadu

(1) Odpad se zařazuje do

- a) kategorie odpadu, a to jako nebezpečný odpad nebo jako ostatní odpad, a
- b) druhu odpadu vymezeného v Katalogu odpadů.

(2) Ministerstvo životního prostředí (dále jen „ministerstvo“) stanoví vyhláškou Katalog odpadů a postup pro zařazování odpadu podle Katalogu odpadů.

§ 7

Nebezpečný odpad a ostatní odpad

(1) Nebezpečný odpad je odpad, který

- a) vykazuje alespoň jednu z nebezpečných vlastností uvedených v příloze přímo použitelných předpisů Evropské unie o

nebezpečných vlastnostech odpadů³),

- b) se zařazuje do druhu odpadu, kterému je v Katalogu odpadů přiřazena kategorie nebezpečný odpad, nebo
- c) je smísen s některým z odpadů uvedených v písmenu b) nebo je jím znečištěn.

(2) Nebezpečná vlastnost se přiřazuje odpadu na základě kritérií a limitních hodnot stanovených přímo použitelnými předpisy Evropské unie o nebezpečných vlastnostech odpadů³) a v případě nebezpečných vlastností odpadů uvedených v příloze těchto předpisů Evropské unie pod označeními HP 9, HP 14 a HP 15 na základě doplňujících limitních hodnot a kritérií.

(3) Ostatní odpad je odpad, který nesplňuje podmínky uvedené v odstavci 1. Směsný komunální odpad se považuje za ostatní odpad, i když splňuje podmínky uvedené v odstavci 1.

(4) Odpad uvedený v odstavci 1 písm. b) nebo c) nebo nebezpečný odpad po úpravě může být zařazen jako ostatní odpad, pouze pokud u něj byly vyloučeny nebezpečné vlastnosti hodnocením nebezpečných vlastností odpadu podle § 76.

(5) Ministerstvo a Ministerstvo zdravotnictví stanoví vyhláškou doplňující limitní hodnoty a kritéria pro nebezpečné vlastnosti odpadu uvedené v příloze přímo použitelných předpisů Evropské unie o nebezpečných vlastnostech odpadů³) pod označeními HP 9, HP 14 a HP 15.

§ 8

Vedlejší produkt

(1) Movitá věc, která vznikla při výrobě, jejímž prvotním cílem není výroba nebo získání této věci, není odpadem, ale je vedlejším produktem, pokud

- a) vzniká jako nedílná součást výroby,
- b) je její další využití zajištěno,
- c) je její další využití možné bez dalšího zpracování způsobem jiným, než je běžná výrobní praxe,
- d) je její další využití v souladu s jinými právními předpisy⁷) nebo přímo použitelnými předpisy Evropské unie⁸) a nepovede k nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo zdraví lidí a

e) jsou splněna kritéria pro jednotlivé materiály pro posouzení splnění podmínek podle písmen a) až d), pokud jsou stanovena prováděcím právním předpisem nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie; splnění těchto kritérií je ověřeno vzorkováním a zkoušením nebo jiným způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie a je vypracována průvodní dokumentace v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie.

(2) Ministerstvo a Ministerstvo průmyslu a obchodu může stanovit vyhláškou

a) kritéria pro posouzení splnění podmínek pro vedlejší produkt podle odstavce 1 písm. a) až d) pro jednotlivé materiály, která zahrnují

1. konkrétní účel, ke kterému smí být vedlejší produkt využíván,
2. povolený postup zpracování materiálu podle odstavce 1 písm. c) a
3. kvalitativní kritéria, která zajistí, že nedojde k ohrožení životního prostředí a lidského zdraví,

b) způsob ověření splnění kritérií podle odstavce 1 písm. e), včetně požadavků na vzorkování a zkoušení a

c) náležitosti průvodní dokumentace podle odstavce 1 písm. e).

(3) Každý držitel vedlejšího produktu, pro který byla zpracována průvodní dokumentace, je povinen jej předat další osobě s průvodní dokumentací.

Ukončení odpadového režimu

§ 9

(1) Odpad, který byl předmětem recyklace nebo jiného využití a současně je vymezený přímo použitelným předpisem Evropské unie⁹⁾ nebo prováděcím právním předpisem, přestane být odpadem v okamžiku stanoveném přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo prováděcím právním předpisem, pokud

a) splňuje kritéria stanovená přímo

použitelným předpisem Evropské unie⁹⁾ nebo prováděcím právním předpisem a splnění těchto kritérií je ověřeno vzorkováním a zkoušením nebo jiným způsobem stanoveným přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo prováděcím právním předpisem,

b) splňuje další technické požadavky pro konkrétní účely, pokud byly stanoveny jinými právními předpisy nebo technickými normami použitelnými na výroby,

c) splňuje požadavky jiných právních předpisů⁷⁾ a jeho využití nepovede k nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo zdraví lidí a

d) byla pro něj zpracována průvodní dokumentace.

(2) Odpad, který byl předmětem některého ze způsobů využití a není vymezen přímo použitelným předpisem Evropské unie⁹⁾ nebo prováděcím právním předpisem a současně se nejedná o odpad určený k dalšímu zpracování způsobem, pro který jsou stanoveny zvláštní technické požadavky a kritéria, přestane být odpadem v okamžiku stanoveném v povolení krajského úřadu podle § 10 odst. 1, pokud splní požadavky tohoto povolení, splnění těchto požadavků je ověřeno způsobem stanoveným v povolení a byla pro něj zpracována průvodní dokumentace, jejíž náležitosti stanoví ministerstvo a Ministerstvo průmyslu a obchodu vyhláškou.

(3) Odpad, který byl připraven k opětovnému použití, přestane být odpadem v okamžiku, kdy

a) příprava k opětovnému použití proběhla v souladu s § 34 odst. 3,

b) splňuje technické požadavky pro konkrétní účely, pokud byly stanoveny jinými právními předpisy nebo technickými normami použitelnými na výroby,

c) splňuje požadavky jiných právních předpisů⁷⁾ a jeho využití nepovede k nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo zdraví lidí a

d) pro něj byla zpracována průvodní dokumentace.

(4) Odpad přestane být odpadem v okamžiku zpracování do výrobku v zařízeních vymezených v bodech 1 až 3 přílohy č. 4 k